

Академічна доброчесність: нова академічна культура

*провідний бібліотекар Т. С. Кара
Інформаційно-бібліографічний відділ*

Академічна добросесність

- це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень

Завдання

боротьба з
плагіатом

інформаційна
грамотність

етичні норми
академічної
спільноти

підвищення
мотивації
навчання

антикорупційні
заходи

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- незаохочування інших осіб до вчинення дій, які суперечать нормам академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними і науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Академічна недобро́рочесність

академічний плагіат

фабрикація

хабарництво

обман

списування

Види плагіату

- **Дослівний плагіат**
- **Мозаїчний плагіат**
- **Неадекватне перефразування**
- **Відсутність посилань на прямі цитати**
- **Згадування джерела без посилання**
- **Рерайт**
- **Створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел**
- **Копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм ім'ям**
- **Списування письмових робіт інших студентів, науковців**
- **Фальсифікація**
- **Реплікація**
- **Републікація**

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

Документи, які
регламентують
етичний науковий
вимір

Бухарестська
Декларацію з
етичних цінностей
та принципів вищої
освіти в
Європейському
регіоні
(2004)

«Етичний кодекс
ученого
України»
(2009)

«Проект
сприяння
академічній
доброчесності»
(2016)

В Бухарестській Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні констатується, що:

“ ... 2.3. Виховання чесності слід починати з себе, а вже потім добиватися її поширення серед всіх членів академічної спільноти, не допускаючи ніяких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки, які негативно впливають на якість отриманих академічних ступенів.

2.4. Довіра, яку взаємно поділяють всі члени академічної спільноти є основою для клімату роботи, який сприяє вільному обміну ідеями, творчості та індивідуальному розвитку.

2.5. Забезпечення справедливості у викладанні, оцінці освітніх досягнень студентів, наукових дослідженнях, кар'єрному просуванні персоналу, отриманні будь-яких нагород, відзнак, ступенів, повинно ґрунтуватися на законних, прозорих, справедливих, передбачуваних, послідовних і об'єктивних критеріях.

2.6. Вільний обмін ідеями і свобода висловлювань базуються на взаємній повазі, яку поділяють всі члени академічної спільноти, незалежно від їх положення в освітній та науковій ієрархії. Без такого обміну рівень академічної та наукової творчості падає.

2.7. Відповідальність повинні нести всі члени академічної спільноти, що дозволить забезпечити підзвітність, вільне вираження поглядів, супротив неправомірним діям...”

Проект сприяння академічній доброчесності в Україні

Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project (SAIUP)

**Розробники
Американські ради з
міжнародної освіти**

**спільно з
Міністерством освіти і
науки України**

**за підтримки Посольства
Сполучених Штатів в
Україні**

Мета проекту

Донести до університетської спільноти значення академічної доброчесності

Розробка комплексу процедур та інструментарію попередження та протидії академічної нечесності

До Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні долучилися 10 українських ВУЗів

- Луцький національний технічний університет (м. Луцьк);
- Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (м. Харків);
- Донецький національний університет у Вінниці;
- Тернопільський національний економічний університет (м. Тернопіль);
- Ізмаїльський державний гуманітарний університет (м. Ізмаїл);
- Сумський державний університет (м. Суми);
- Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського (м. Тернопіль);
- Запорізький державний університет (м. Запоріжжя);
- Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка (м. Київ);
- **Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (м. Одеса).**

Координатор проекту сприяння академічної доброчесності в Україні Тарас Тимочко констатує, що робота ведеться **за такими напрямками:**

- інформаційний (передбачає зустрічі зі студентами, професорсько-викладацьким складом та адміністрацією);
- створення навчальних програм (розроблено курс «Основи академічного письма» для 1-2 курсів);
- створення кодексів честі в університетах

Складники академічної доброчесності

довіра

повага

чесність

відповідальність

справедливість

Довіра

ДОЗВОЛЯЄ нам співпрацювати, обмінюватися інформацією і поширювати нові ідеї вільно, не побоюючись, що наша робота буде вкрадена, наш кар'єрний ріст або наша репутація зменшиться.

Повага

повага в академічних спільнотах повинна бути взаємною і вимагати прояву поваги як до самого себе, так і до інших. Повага до себе означає стикатися з проблемами цілісно, а повага до інших – оцінювати різноманітність думок і необхідність оскаржувати, тестувати і доопрацьовувати ідеї.

Чесність

недобросовісна поведінка не лише ставить під загрозу добробут академічних шкіл і порушує права своїх членів, вона також може кинути тінь на репутацію навчального закладу та зменшити кількість виданих наукових ступенів.

Відповідальність

бути відповідальним – значить протистояти злочинам, чинити опір негативному тиску з боку однолітків і слугувати позитивним прикладом. Відповідальні особи мають нести відповідальність за свої дії та працювати так, щоб перешкоджати і запобігати неправомірній поведінці інших.

Справедливість

важливі компоненти справедливості: передбачуваність, прозорість і чіткі, розумні очікування. Справедлива, точна й неупереджена оцінка відіграє важливу роль у процесах навчання, має важливе значення для встановлення довіри між викладачами та студентами.

Проект «Культура академічної доброчесності: роль бібліотек»

Започаткований Українською бібліотечною асоціацією у 2016 та є одним із складників загального проекту «Сприяння академічної доброчесності в Україні». Керівник - О. Сербін

В межах цього проекту були створені робочі групи за такими напрямками:

Міжнародні правила цитування
(керівник – О. Бруй)

Організація кампаній з формування культури академічної доброчесності в бібліотеці
(керівник О. Сербін)

Комп'ютерні програми перевірки на плагіат
(керівник – Л. Савенкова)

Методика навчання студентів академічної доброчесності у бібліотеці ВНЗ
(керівник – С. Чуканова)

Бібліотека та академічна доброчесність

Заняття першого рівня

(для студентів першого та
другого курсів)

Носять ознайомчий
характер

Заняття другого рівня

(для студентів третього,
четвертого та п'ятих курсів)

Формують навички
дотримання культури
оформлення
публікацій

Заняття третього рівня

(для магістрів, аспірантів і
професорсько-викладацького
складу)

Удосконалюють науково-
практичні знання, які
необхідні для написання,
оформлення,
оприлюднення та
просування в
міжнародному
середовищі наукових
праць

Нормативні документи

- Проект закону про освіту [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Електрон. дан. – Ukraine, 2016. – Режим доступа: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58639 (дата звернення: 3.04.2017). – Загол. з екрана
- Постанова Верховної Ради України Про прийняття за основу проекту Закону України про освіту // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 45. – ст. 769
- Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ 7.1:2006 / Нац. стандарт України. – [Чинний з 01.07.2007]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – III, 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
- Библиографическая запись. Заголовок. Общие требования и правила составления : ДСТУ 7.80:2007 / Межгосударственный Совет по стандартизации, метрологии и сертификации. – [Чинний з 22.06.2000]. – [Ратифікований в Україні 01.07.2000]. – Минск [2000]. – (Система стандартів по інформації бібліотечному и издательскому делу).
- Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках : ДСТУ 7152:2010 / Нац. стандарт України. – [Чинний з 01.10.2010]. – Київ, 2010. – 14 с. – (Інформація та документація).
- Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання : ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – [Чинний з 01.07.2016]. – Київ : УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).

Інформаційні-рекомендаційні матеріали

- SAIUP. Чесність починається з тебе [Електронний ресурс] / Американські ради з міжнародної освіти. – Електрон. дан. – Ukraine, [2016]. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/> (дата звернення: 3.04.2017). – Загол. з екрана
- Этические принципы при проведении научно-исследовательских работ и публикации результатов («Этический инструментарий» Elsevier) [Електронний ресурс] : [презентація] // Ethics in Research & Publication. – Електрон. дан. (24 слайди). – Ukraine, 2014, груд. – Режим доступу: [https://www.dropbox.com/s/bp9cafvcvt899rz/Ethics in Research%20Publication download.pdf?dl=0](https://www.dropbox.com/s/bp9cafvcvt899rz/Ethics%20in%20Research%20Publication%20download.pdf?dl=0) (дата звернення: 11.04.2017). – Загол. з екрана.
- Атестаційна колегія МОН розглянула питання академічної доброчесності [Електронний ресурс]. – Ukraine, 2016, 4 лип. – Режим доступу: <http://pedpresa.ua/162898-atestatsijna-kolegiya-mon-rozglyanula-pytannya-akademichnoyi-dobrochesnosti.html> (дата звернення: 11.04.2017). – Загол. з екрана.
- Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за заг. ред.: Т. В. Фініков, А. Є. Артюхов ; Міжнар. благод. Фонд «Міжнар. фонд. дослідж. освіт. політики». – Київ : Таксон, 2016. – 234 с.
- Основи академічного письма : метод. рек. та програма курсу / уклад.: Н. Шліхта, І. Шліхта. – Київ, 2016. – 61 с.
- Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / Є. Стадний. – Електрон. дан. – Ukraine, 2017, 21 лют. – 18 с. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/resursy/rekomendatsiyi-shhodo-vprovadzhennya-etychnyh-kodeksiv-v-ukrayinskyh-vyshhyh-navchalnyh-zakladah/> (дата звернення: 12.04.2017).

Дякую за увагу!